

बीउ विजन प्रयोगशाला, खजुरा बाँके सूचनाको हक सम्बन्धी प्रतिवेदन
(२०८१ बैशाख देखी अषाढ सम्म) / चौथो त्रैमासिक / बार्षिक

विजन प्रयोग
सूचना भूमिका
खजुरा बाँके

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३)र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७६ को नियम ३ बमोजिम
सार्वजनिक गरिएको विवरण

सूचना सार्वजनिक गर्ने निकाएको नाम: बीउ विजन प्रयोगशाला, खजुरा, बाँके

तयार पार्ने:-

१०७१०४०९
दिव्य असाई भूमिका
खजुरा बाँके जिल्हा (हाल्ली)

प्रमाणित गर्ने:-

दिव्य असाई
खजुरा बाँके जिल्हा
द्वारा दिल्ली प्रमुख

१. निकाएको स्वरूप र प्रकृति:

लुम्बिनी प्रदेश खाद्यान्न उत्पादन र बीउ उत्पादनमा अग्रणी रहेको प्रदूषण हाँस्लाई बीउ उत्पादन गर्ने अनूमतिपत्र लिएका, अन्य बीउ उत्पादक तथा बीउ व्यवसायीहरूको संख्या बढी रहेको छन्। खाद्यान्न, दलहन, तेलहनुस्तरकर्मी, व्येष्य, घाँस लगायतका बालीहरूको बीउ उत्पादन जोनिहाँग सहित जान सकिने संभावना रहेको (उच्च पहाड, मध्य पहाड तरकारी, तराई खाद्यान्न बीउ उत्पादन संभावना भएको) यस प्रदेश नेपालको मध्य-श्वेत, भारतको सीमा छोएको हुनाले उत्पादित गुणस्तरीयबीउ निर्यातको संभावना पनि उत्तिकै रहेको छावीउ विजनको गुणस्तर नियन्त्रण र नियमन गरीगुणस्तरीय बीउ विजनमा कृषकहरूको सहज पहुँच स्थापित गर्दै कृषिको उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ विक्रम संबत् २०३५ सालमा तत्कालिन कृषि केन्द्र अन्तर्गत बीउ परीक्षण प्रयोगशालाको नामबाट हालको बीउ विजन प्रयोगशालाले आफ्नो कार्यको थाली गरेको थियो। तत्पश्चात् आ.व. २०४९/५० मा कृषि विकास मन्त्रालयको ढाँचामा परिवर्तन भएसँगै युट्रे अस्तित्वकोरूपमा क्षेत्रीय बीउ विजन प्रयोगशाला, खजुरा बाँकै नामाकरण भै देशको बदलिदो संरचना अनुसार क्षेत्रीय बीउ विजन प्रयोगशाला, खजुरा नाम रहन गएको हो र नेपाल संझीयतामा गई सके पक्षात् मिति २०७५/११/१२ मा यो प्रयोगशालाको नया नामाकरण गरी बीउ विजन प्रयोगशाला भई लुम्बिनी प्रदेशसरकार अन्तर्गत कृषि तथा भूमि व्यवस्था मन्त्रालयको कृषि विकास निर्देशनालय मातहत रहेको छ यसै सन्दर्भमा यस प्रयोगशालाले प्रदेशस्तरमा बीउ विजन क्षेत्रको विकास गर्न बीउ विजन नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका लागि आवश्यक सुझाव दिन र कृषक वर्गलाई गुणस्तरीय बीउ विजन सहज रूपमा उपलब्ध गराई राख्न विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूसँग अन्तर निकाय समन्वय कायम राख्दै आएको छ।

साथै, बीउ विजनको गुणस्तर नियमनका लागि यस प्रयोगशालाले बीउ वाली खेत निरीक्षण, बीउ विजन नमूना परीक्षण, विभिन्न प्रयोगशालाबाट प्राप्त हुने रेफ्री तथा क्रसचेक नमूना परीक्षण, बीउ भण्डारण, बीउ प्रमाणीकरण, बीउ बजार अनुगमन निरीक्षण तथा नमूना संकलन परीक्षण मूल्यकार्यहरू रहेका छन्भनेगुणस्तरीय बीउ विजन उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण सम्बन्धी कृषक तथा व्यवसायीहरूलाई तालिम, बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी युनिटी तालिम तथा बीउ विजन प्रविधि प्रसारसँग सम्बन्धित अन्य कार्यक्रमहरू आवधिकरूपमा निरन्तर संचालन गर्दै आईहेको छ। बाँकै जिल्लाको नेपालगंज सदरमुकाम देखि करिब ५ किलोमिटर पश्चिम गुलरीया सडक खण्ड अन्तर्गत जानकी गाउँपालीका बडा नं-०४ खजुरा खुर्दमा रहेको यस प्रयोगशाला कृषि अनुसन्धान निर्देशनालय, कृषि व्यवसाय सहयोग तथा तालिम केन्द्र, माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला, बाली संरक्षण प्रयोगशाला, कोरोवाली अनुसन्धान कार्यक्रम र कुखरा फार्म लगायतका कार्यालयहरू एकै स्थानमा रहेका छन्।

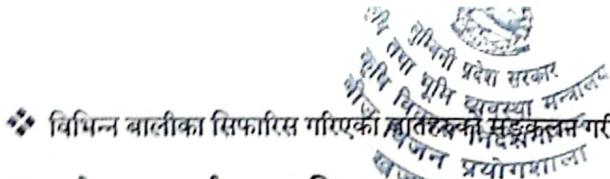
उद्देश्य:

- ❖ गुणस्तरयुक्त बीउ विजनमा आम कृषकहरूको सहज पहुँच स्थापित गरी कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्वमा बढिए गर्दै राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा सकरात्मक योगदानपूर्याउदै गरिबी निवारणमा टेवा पुर्याउने।
- ❖ बीउ वाली खेत निरीक्षण, बीउ परीक्षण एवं बीउ प्रमाणीकरण प्रक्रियाहरूको माध्यमबाट गुणस्तरयुक्त बीउको उत्पादन, प्रशोधन, लेवलिङ्ग तथा बजारीकरणलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्दै बीउको मूल्य शृङ्खलाविकास गरी मूल्य शृङ्खलामा प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा आवद्ध सबै सरोकारवालाहरूको आयआर्जनमा बढिए गर्ने।
- ❖ बजारमा विक्री-वितरण हुने बीउ विजनहरूको गुणस्तर नियमनका लागि बजारवाट बीउ नमूना संकलन गरी प्रयोगशालामा परीक्षण गर्ने र परीक्षण नतिजाका आधारमा आवश्यक कार्य गर्न नेपाल सरकारप्रदेश सरकारका संबद्ध निकायहरूलाई जानकारी गराउने।
- ❖ बीउ विजनको गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धित तालीम-गोष्ठी आयोजना गरी बीउ उत्पादनमा संलग्न कृषक-उद्यमीहरूको ज्ञान, सिपर र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने।
- ❖ गुणस्तरयुक्त बीउ विजन भण्डारणमा टेवा पुर्याउन बीउ भण्डारण स्थलको अनुगमन र निरीक्षण गरी बीउ भण्डारणलाई समय सापेक्ष वैज्ञानिक बनाउन प्राविधिक पृष्ठपोषणप्रदान गर्ने।
- ❖ प्रयोगशालामा दर्ता हुन आएका बीउ नमूनाहरूको परीक्षण(Analysis)गरी संबद्धलाई बीउविश्लेषण प्रतिवेदन उपलब्ध गराउने।
- ❖ बीउ विजन नीति, २०५६, बीउ विजनको दिर्घकालिन सौच (Seed Vision 2013-2025), बीउ विजन ऐन, २०४५(दोओ शंसोधन, २०७९) र यस ऐनसँग सम्बन्धित नियमावली, र, बीउ विजनसँग सम्बन्धित निर्देशिका तथा कार्यविधिहरूको प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयन गर्ने-गराउने एवं यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सचेतना फैलाउने।
- ❖ बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रणका सन्दर्भमा नियमितरूपमा निरीक्षण तथा अनुगमन गरी यस क्षेत्रमा देखिएका समस्याहरूको यथोचित समाधानका लागि समयमा नै माथिल्लो निकायलाई जानकारी गराउने।

दिवेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकारी (खेटी)

२

दिपक सापकोटा
बाली विकास निदेशक
कार्यालय प्रमुख

विभिन्न बालीका सिफारिस गरिएको सुनिश्चित अनुगमन गरी जातीय परीक्षणगर्ने।

२. निकाएको काम, कर्तव्य र अधिकार

- (1) प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको सेवा शुल्क लिई बीउ बिजनका नमूनाहरू परीक्षण, बीउ बाली निरीक्षण तथा बीउ बिजन प्रमाणीकरणका कार्यहरू गर्ने,
- (2) केन्द्रीय बीउ बिजन परीक्षण प्रयोगशालाले पठाएको मध्यस्थ नमूना र विभिन्न प्रयोगशालाहरूसँग क्रसचेक नमूना परीक्षण गर्ने,
- (3) बीउ भण्डारण, गोदामघर र बीउ प्रशोधन निरीक्षण गर्ने,
- (4) बीउ बजार अनुगमन तथा गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने,
- (5) बीउ बिजन गुणस्तर नियन्त्रणसँग सम्बन्धित तालीम संचालन गर्ने,
- (6) बीउ उत्पादन, संकलन, प्रशोधन र बजारीकरणमा संलग्न कृषक समूह, कृषि सहकारी संस्था र बीउ बिजन कम्पनीहरूलाई सरकारले बीउ बिजनको क्षेत्रमा समय समयमा लागू/परिमार्जन गरेका ऐन, नियमावली, निर्देशिका, कार्यविधिहरूको बारेमा जानकारी गराउन स्थलगत तथा प्राविधिक तालीम+गोष्ठी संचालन गर्ने,
- (7) बीउ बिजन उत्पादन कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने,
- (8) बीउ प्रमाणीकरण गरिले वा उन्मोचित बालीका जातहरूको जातीय परीक्षण संचालन गर्ने,
- (9) गुणस्तरीय तथा उन्नत बीउ बिजनहरूको उत्पादन र प्रयोगका लागि प्राविधिक सेवा तथा प्रचार प्रसारका कार्यहरू गर्ने।

निकाएको कार्यक्षेत्र:

लुम्बिनी प्रदेशका द्विजिलाहरु:- बैंक, बर्दिया, दाढ, प्यूठान, रोल्पा र रुकुम पूर्व

३. निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण:

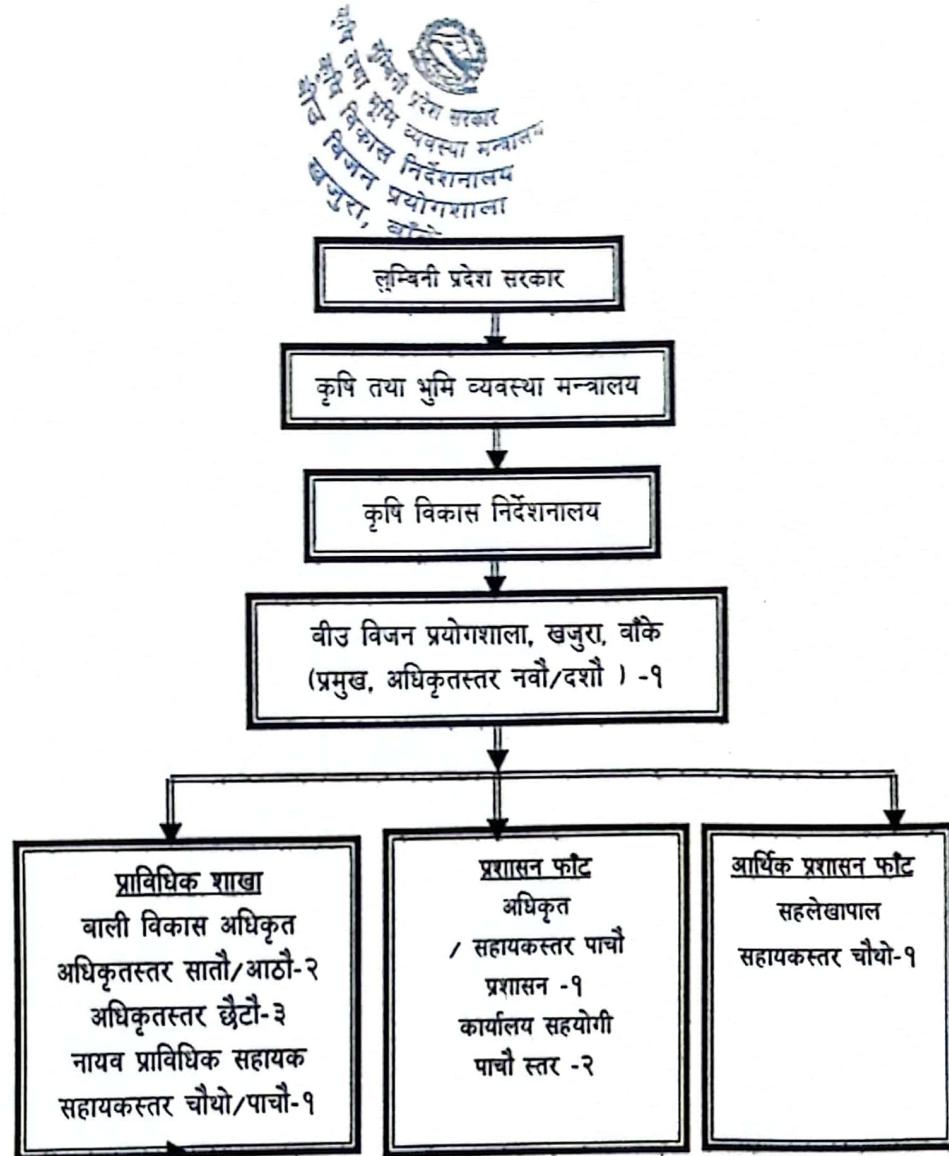
क्र.सं.	पद	तह/श्रेणी	स्विकृत दरवन्दी	पदपूर्ती	सिक्त पद	कैफियत
१	बाली, बि.निर्देशक/मूख्य बालि विकास अधिकृत	अधिकृतस्तर दशी/नवी	१	१	०	
२	ब.बाली विकास अधिकृत/बाली विकास अधिकृत	अधिकृतस्तर साती/आठी	२	०	२	
३	बाली विकास अधिकृत/बाली प्राविधिक	अधिकृतस्तर छैठी/सहायकस्तर पाचौ	३	३		कामकाज-१
४	अधिकृत/नायव सुब्बा	अधिकृतस्तर छैठी/सहायकस्तर पाचौ	१	०	१	
५	सह-लेखापाल	सहायकस्तर चौथौ	१	०	१	
६	नायव प्राविधिक सहायक/प्राविधिक सहायक	सहायकस्तर पाचौ/सहायकस्तर चैयो	१	१	०	करार-१
७	कार्यालय सहयोगी	तह विहिन	२	२	०	
८	ह.स.चा.	तह विहिन	-	-	-	करार-१
जम्मा			११	७	४	करार-२ कामकाज-१

४
दिव्या प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकृत (ट्रैटी)

३

A
दिपक सापकोटा
बाली विकास निर्देशक
कार्यालय प्रमुख

संगठन तालिका

~~दिवेश प्रसाद भट्टराई (लेटो)~~
बाली विकास अधिकृत (लेटो)

दिवेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास निदेशक
कार्यालय प्रमुख

कार्यविवरणः

क. प्राविधिक शाखा

परिक्षणका लागि प्राप्त बीउ विजनको रजिस्टर गरि रेकर्ड राख्ने

बीउको खालीबाली निरिक्षणको लगत राख्ने

बीउ प्रमाणिकरण कार्यका लागि नमूना संकलन भण्डारण एव प्रशोधन कक्ष निरिक्षण गर्ने

समय समयमा बीउ वजारको अनुगमन गरि प्रतिवेदन पेश गर्ने

बीउ परिक्षण कार्य गर्ने

गुणस्तरिय बीउको प्रवर्द्धन सम्बन्धमा विभिन्न प्रकारका तालिम तथा गोष्ठीहरु सञ्चालन गर्ने

प्रदेश स्तरमा प्रयोगहुने वालीहरुको विभिन्न स्तरका बीउ सम्बन्धि तथ्याङ्क अध्यावधिक राख्ने

प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्ने

वार्षिक योजना तयार गर्ने तथा तदनुरूपका प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने

अ. बीउ नमूना परीक्षण इकाई

बीउ नमूना दर्ता कक्ष

- बीउ दर्ता
- बीउ नमूना चेकजाँच
- बीउ नमूना स्थाम्पल स्लिप राख्ने
- बीउ कार्य नमूना तयारी
- शाखामा बुझाउनको लागी रिपोर्ट कार्ड तयारी गरी पेश गर्नु पर्ने।
- कार्यार्थ नमूना बुझाएको लग बुक राख्नु पर्ने।
- गार्ड नमूनाको लग बुक राख्नु पर्ने।
- नमूना पठाउनेको विवरणको लग बुक राख्नु पर्ने।
- बीउ दर्ता कितावमा नमूना विश्लेषण सम्बन्धि नतिजा चढाउने कार्य गर्ने।
- बीउ परिक्षणको विवरण तयार गर्ने।
- नमूनाहरुको सासाहिक/मासिक प्रगति विवरण तयार तथा सासाहिक/मासिक/चौमासिक/बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारीको लागी समयमै तथ्याङ्क उपलब्ध गराई योजना शाखामा पेश गर्ने।
- डिभाइडर क्यालिब्रेसन
- दर्ता कक्ष सरसफाई

दिनेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकृत (घैटौ)

५

दिपक साप्कोटा
बाली विकास निर्देशक
कार्यालय प्रमुख

बीउ चिस्यान परीक्षण कक्ष

- ओभनबाट बीउ चिस्यान परीक्षण
- मोइस्चर मिटरबाट चिस्यान परीक्षण
- मोइस्चर मिटर क्यालिब्रेसन
- फाइप पोइन्ट चेक
- ग्राइन्डर तातोपना चेक
- कक्ष सरसफाई
- चिस्यान रजिस्टर अपडेट

लौमीवाली प्रदेश सरकार
तथा भूमि व्यवस्था नियंत्रण विभाग
बीउ विजन प्रयोगशाला
खजुरा, बांदी

बीउ शुद्धता परीक्षण कक्ष

- रजिस्टर अपडेट
- दैनिक व्यालेन्स चेकजाँच
- व्यालेन्स क्यालिब्रेसन
- Analysis card update and fill up
- Purity work
- Initial weight check
- Final weight check
- Percent check
- Other seed determination
- Weed seed maintain
- Weed seed collection and identification
- Seed museum maintain

बीउ उमारशक्ति कक्ष

- Seed germination test
- Seed germination test manual maintain
- Regular Seed germination chamber check up
- Daily -twice temperature/RH record
- seed treatment and putting
- seed germination analysis
- seed germination test card maintain
- register maintain
- Inform for chief about condition of equipment and seed germination chamber
- Quality testing of germination paper
- Quality testing of water

दिवेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकृत (धैटो)

६

दिपक सापकोटा
बाली विकास नियंत्रक
कार्यालय प्रमुख

आ.बीउ नमुना राकलन इकाई

- Preparation for sampling materials
- Sampling plan preparation
- Sampling of seed for certification and other purposes
- Preparation of cross check sample
- Reporting

इ.बीउ प्रमाणीकरण इकाई

- Preparation for certification plan
- Record maintain of certified seed
- Inform to SQCC for tag

ई.प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन इकाई

- Timely reporting and inform to chief about report
- Document maintain
- Online reporting

उ.बाली निरीक्षण इकाई

- Regular checkup prior inform record
- Preparation of field inspection plan
- Timely field inspection and reporting
- Training
- Coordination to other organizations
- Customer satisfaction survey and Timely response to seed entrepreneurs
- Record maintain

ऊ.गार्ड नमुना भण्डारण तथा व्यवस्थापन इकाई

- Timely and safely keeping of seed sample
- Maintain seed sample guard chamber
- Record keeping
- Disposal of storage and record keeping

ख. आर्थिक प्रसाशन शाखा

अ. लेखा फाँट

कार्यालयको विनियोजन राजश्व तथा धरौटीको लेखा गर्ने
मासिक वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने
आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परिक्षण गर्ने गराउने

दिव्येश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास उचिकृत (ट्रेटी)

५

(J) दिपक सापकोटा
बाली विकास निदेशक
कार्यालय प्रमुख

आ. प्रसाशन फाँट

- कार्यालयका कर्मचारीहरुको दैनिक प्रसाशनका व्यवस्थापन गर्ने
- कार्यालयको जिन्सी सामाग्री व्यवस्थापन गर्ने
- कार्यालयको नियमित मासिक बैठक संचालन गर्ने
- कार्यालयमा प्राप्त एंव प्रेषण गरिएका पत्रहरुको अभिलेख गर्ने

४. निकायबाट प्रदान गरिने सेवाहरु:

- बीउ विजनका नमूनाहरू परीक्षण, बीउ बाली निरीक्षण तथा बीउ विजन प्रमाणीकरणका कार्यहरु गर्ने।
- बीउ भण्डारण, गोदामधर र बीउ प्रशोधन निरीक्षण गर्ने।
- बीउ बजार अनुगमन तथा गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने।
- बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रणसँग सम्बन्धित तालीम सञ्चालन गर्ने।
- बीउ उत्पादन, संकलन, प्रशोधन र बजारीकरणमा संलग्न कृषक समूह, कृषि सहकारी संस्था र बीउ विजन कम्पनीहरुलाई सरकारले बीउ विजनको क्षेत्रमा समय समयमा लागू/परिमार्जन गरेका एन, नियमावली, निर्देशिका, कार्यविधिहरूको बारेमा जानकारी गराउन स्थलगत तथा प्राविधिक तालीम+गोष्ठी सञ्चालन गर्ने।
- बीउ विजन उत्पादन कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने।
- बीउ प्रमाणीकरण गरिने वा उन्मोचित बालीका जातहरुको जातीय परीक्षण संचालन गर्ने।
- गुणस्तरीय तथा उन्नत बीउ विजनहरुको उत्पादन र प्रयोगका लागि प्राविधिक सेवा तथा प्रचार प्रसारका कार्यहरु गर्ने।

दिनेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकार (डेटो)

८

दिपक साप्कोटा
बाली विकास निर्देशक
कार्यालय प्रमुख

५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

प्रयोगशालाका कार्यहरू र जिम्मेवारी

१ प्रयोगशाला कार्यहरूको नियमित निरीक्षण तथा अनुगमन तथा विभिन्न निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य, योजना, कार्यक्रम, नीतिगत सवालहरू सम्बन्धी कार्यहरू: दिपक सापकोटा

२ उपकरण खारिद र क्यालिन्सेनमा मूल्य जिम्मेवारी: दिनेश प्रसाद भट्टराई, सहयोगी निरज कुमार अधिकारी

३ बीउ दर्ता, परीक्षण, प्रतिवेदन तयारीमा मूल्य जिम्मेवारी: अनिल चौधरी, सहयोगी निरज कु.अधिकारी, अम्बिका खनाल

४ बीउ बाली निरीक्षण, प्रमाणीकरण, राजस्व संकलन, विविध प्रशासनिक कार्य: मूल्य जिम्मेवारी, दिनेश प्रसाद भट्टराई/ अनिल चौधरी/ सहयोगी निरज कुमार अधिकारी/ अम्बिका खनाल

क्र.सं.	कार्यहरू	कार्यहरू	मूल्य जिम्मेवारी	सहायक जिम्मेवारी
१	बीउ नमूना दर्ता कक्ष	<ul style="list-style-type: none"> बीउ दर्ता बीउ नमूना चेकजाँच बीउ नमूना स्याप्पल स्लिप राख्ने बीउ कार्य नमूना तयारी शाखामा बुझाउनको लागी रिपोर्ट कार्ड तयारी गरी पेश गर्नु पर्ने। कार्यार्थ नमुना बुझाएको लग बुक राख्नु पर्ने। गार्ड नमुनाको लग बुक राख्नु पर्ने। नमुना पठाउनेको विवरणको लग बुक राख्नु पर्ने। बीउ दर्ता कितावमा नमुना विश्लेषण सम्बन्धी नतिजा चढाउने कार्य गर्ने। बीउ परीक्षणको विवरण तयार गर्ने। नमुनाहरूको सासाहिक/मासिक प्रगति विवरण तयार तथा सासाहिक/मासिक/चौमासिक/बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारीको लागी समयमै तथ्यांक उपलब्ध गराई योजना शाखामा पेश गर्ने। डिभाइंडर क्यालिन्सेन दर्ता कक्ष सरसफाई 	निरज कुमार अधिकारी / अम्बिका खनाल	मालती नाउँ
२	बीउ विस्यान परीक्षण कक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ओभनबाट बीउ चिस्यान परीक्षण मोइस्चर मिटरबाट चिस्यान परीक्षण मोइस्चर मिटर क्यालिन्सेन फाइप पोइन्ट चेक ग्राइन्डर तातोपना चेक कक्ष सरसफाई चिस्यान रजिस्टर अपडेट 	अनिल चौधरी	अम्बिका खनाल

क्र.सं.	कार्यहरू	कार्यहरू प्रयोगशाला वॉक	मुख्य निम्नेवारी	सहायक निम्नेवारी
३	बीउ शुद्धता परीक्षण कक्ष	<ul style="list-style-type: none"> • रजिस्टर अपडेट • दैनिक व्यालेन्स चेकजाँच • व्यालेन्स क्यालिब्रेसन • Analysis card update and fill up • Purity work • Initial weight check • Final weight check • Percent check • Other seed determination • Weed seed maintain • Weed seed collection and identification • Seed museum maintain 	निरज कु. अधिकारी	अमिका खनाल
४	Seed Germination Unit	<ul style="list-style-type: none"> • Seed germination test • Seed germination test manual maintain • Regular Seed germination chamber check up • Daily -twice temperature/RH record • seed treatment and putting • seed germination analysis • seed germination test card maintain • register maintain • Inform for chief about condition of equipment and seed germination chamber • Quality testing of germination paper • Quality testing of water 	दिनेश प्रभट्टराई	निरज कुमार अधिकारी अमिका खनाल
५	Seed Sampling unit	<ul style="list-style-type: none"> • Preparation for sampling materials. • Sampling plan preparation • Sampling of seed for certification and other purposes • Preparation of cross check sample • Reporting 	दिनेश प्र.भट्टराई	निरज कुमार अधिकारी

दिनेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकृत (दैटा)

दिपक सापकोटा
बाली विकास निदेशक
कार्यालय प्रमुख

क्र.सं.	कार्यहरू	कोर्ट विवरण संदर्भ कोर्ट विवरण संदर्भ	मूख्य जिम्मेवारी	सहायक जिम्मेवारी
6	Seed certification unit	<ul style="list-style-type: none"> Preparation for certification plan Record maintain of certified seed Inform to SQCC for tag 	अनिल चौधरी	निरज कु.अधिकारी
7	Reporting and document maintain unit	<ul style="list-style-type: none"> Timely reporting and inform to chief about report Document maintain Online reporting 	दिनेश प्रसाद भट्टराई/अनिल चौधरी	निरज कु.अधिकारी
8	Field inspection unit	<ul style="list-style-type: none"> Regular checkup prior inform record Preparation of field inspection plan Timely field inspection and reporting Training Coordination to other organizations Customer satisfaction survey and Timely response to seed entrepreneurs Record maintain 	दिनेश प्रसाद भट्टराई/अनिल चौधरी	निरज कु.अधिकारी/अमिता खनाल
9	Guard sample storage and disposal	<ul style="list-style-type: none"> Timely and safely keeping of seed sample Maintain seed sample guard chamber Record keeping Disposal of storage and record keeping 	श्री निरज कु.अधिकारी	मालती नार्ड
10	Administration unit and account unit	<ul style="list-style-type: none"> Preparation of procurement plan Record keeping Administration work Account keeping and timely payment Audit Management review meeting Daily, Weekly and monthly meeting 	दिनेश प्र.भट्टराई	खुलस्त व.बुढाथोकी

सरसफाई: कुर्मु चौधरी, मालती प्रसाद नार्ड, खुलस्त बहादुर बुढाथोकी

बगैंचा व्यवस्थापन: कुर्मु चौधरी

सवारी चालक र गाडी व्यवस्थापन: प्रकाश खत्री

प्राविधिक कार्यमा सहयोग तथा सरसफाईमा सहयोग: विभिन्न प्राविधिक शिक्षालयबाट आएका प्राविधिक ओ जे टीहरू

दिनेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकृत (मुद्रा)

दिपक सापकोटा
बाली विकास निर्देशक
कार्यालय प्रमुख

६. सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर र अवधि:

क्र.सं.	सेवाको प्रकृति	सेवामाहीले पुर्याउनुपर्ने प्रक्रिया र पेश गर्नुपर्ने कागजालाला	लाग्ने शुल्क/दस्तुर(रुपैयाँ)	लाग्ने समय अवधि(न्युनतम)
१	बीउ बाली खेत निरीक्षण	बीउ बिजन प्रमाणीकरण निर्देशिका, २०७४ को अनुसूचि ४ अनुसारको पुर्व जानकारी फारम	३२०/- प्रति हेक्टर	खडा बाली अवधिसम्म
२	सुचित भएका बीउ बिजनहरुको जानकारी उपलब्ध गराउने	निवेदन	निशुल्क	१ दिन
३	बीउ उत्पादक, कृषक, व्यवसायीहरु तथा प्राविधिकहरूलाई बीउ बिजन सम्बन्धी तालिम दिने	सहभागीहरुको विवरण सहित तालिमको माग गरिएको निवेदन	निशुल्क	वार्षिक कार्यक्रम अनुसार
४	बीउमा संकेत पत्र (ट्याग) जारी गर्ने	बीउ बिजन प्रमाणीकरण निर्देशिका, २०७४ अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षण गरेको फारम र बीउ परीक्षण प्रतिवेदन	१००/- प्रति मेट्रिक टन	प्रशोधित बीउ थैलाकन्दी अवस्था
५	बीउ परीक्षणको लागि बीउ नमूना संकलन गर्ने	निवेदन	२१४/- प्रति नमूना	३० दिन
६	बीउ बिजन परीक्षण • सम्पूर्ण परीक्षण (उमारशक्ति, भौतिक शुद्धता र चिस्यान) • उमारशक्ति परीक्षण • शुद्धता परीक्षण • चिस्यान परीक्षण • जीवितपना परीक्षण • 1000 वा 100 दाना तौल परीक्षण	बीउ बिजनको नमूना संकलन कार्यविधि, २०७३ को अनुसूचि ३ अनुसारको नमूना विवरण फारम सहित निवेदन र बीउ नमूना	प्रति नमूना ५५७/- २२९/- १७४/- १५४/- २८९/- ११०/-	(बाली अनुसार) ३० दिन ३० दिन ७ दिन ७ दिन ७ दिन २ दिन
७	प्रकाशन सामाग्री उपलब्ध गराउने	निवेदन	निशुल्क वा सामाग्री मूल्य अनुसार	मौज्दातमा भए तत्काल

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:

सेवामाहीले पुर्याउनु पर्ने तोकिएको प्रक्रिया र पेश गर्नुपर्ने कागजात पेश गरे पश्चात कार्यालय प्रमुखको आदेश अनुसार सम्बन्धित शाखाबाट सिफारिस भई निर्णय भई सम्बन्धीत शाखाको जिम्मेवार कर्मचारीबाट तोकिएको समयावधी भित्र सेवा लिन सकिने छ।

दिव्यांशु प्रसाद भट्टराई
विकास अधिकृत (डेटा)

दिव्यांशु प्रसाद भट्टराई
बाली विकास निर्देशक
कार्यालय प्रमुख

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी: विजय प्रसाद भट्टराई
कार्यालयबाट संचालन भएका सेवाहरुको निर्णयको सम्बन्धमा गुनासो सुन्ने अधिकारी मार्फत कार्यालय प्रमुख समक्ष गुनासो गर्न सकिने छ।

९. सम्पादन गरेको कामको विवरण:

९.१ संचालित कार्यक्रमहरुको मुख्य मुख्य उपलब्धीहरु (मुख्य कार्यक्रम)

क्र.सं.	कार्य विवरण	एकाइ	लक्ष्य/ प्रगति	वैशाख मसान्त सम्मको प्रगति	कैफियत
१	प्रकाशन				
१	वार्षिक प्रगति तथा तथ्याङ्क पुस्तिका प्रकाशन	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	१	
			प्रतिशत	१००	
२	अनुगमन/भ्रमण/क्षमता अभिवृद्धी तालिम				
१	बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि १ दिने स्थलगत घुम्ति कृषक तालिम	पटक	लक्ष्य	६	
			प्रगति	५	
			प्रतिशत	७५	
१	प्रदेशस्तरमा बीउ व्यवसायीहरूलाई बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि ३ दिने तालिम	पटक	लक्ष्य	३	
			प्रगति	३	
			प्रतिशत	१००	
३	मूल तथा प्रमाणित बीउ उत्पादक कृषक तथा व्यवसायीलाई अन्तर जिल्ला भ्रमण ५ दिन	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	१	
			प्रतिशत	१००	
४	अन्तर जिल्ला कृषक भ्रमण	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	१	
			प्रतिशत	१००	
५	कृषि उत्पादन सामाग्री (मल, बीउ, बिषादी) नियमन प्रतिवेदन तयारी तथा अनुगमन कार्यक्रम	पटक	लक्ष्य	४	
			प्रगति	४	
			प्रतिशत	१००	
६	रेडीयो टिभि पत्रपत्रिकाबाट सूचना प्रकाशन प्रसारण		लक्ष्य	४	
			प्रगति	४	
			प्रतिशत	१००	
३	सामाग्री तथा रसायन खरिद				
१	प्रयोगशालाका लागी आवश्यक सामाग्रीहरु नमुना संकलन/गार्ड स्थानपालको लागी कपडाको थैला/गाउन/पि.पि.ई लगायत अन्य सेप्टी मेजरका उपकरण तथा सामाग्रीहरु	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	१	
			प्रतिशत	४१	
२	बीउ नमूना परिक्षण	संख्या	लक्ष्य	७००	
			प्रगति	८२८	
			प्रतिशत	१००	
३	रेफ्रि नमूना परिक्षण	पटक	लक्ष्य	४	
			प्रगति	३	
			प्रतिशत	७५	

४
दिवेश प्रसाद भट्टराई (द्वेष्टी)
बाली विकास अधिकृत

११
दिप्पक सापकोटा
बाली विकास निर्देशक
कार्यालय प्रमुख

दिनेश प्रसाद भट्टराई
विकास अधिकृत (द्वेष्टी)
बाली विकास निर्देशन
विजन प्रयोगशाला
खजुरा, बाँके

क्र.सं.	कार्य विवरण	एकाइ	लक्ष्य/ प्रगति	बैशाख मसान्त सम्मको प्रगति	कैफियत
४	बीउ प्रमाणीकरण	मे.टन	लक्ष्य	२००	
			प्रगति	२१५	
			प्रतिशत	१००	
५	बीउ बाली निरिक्षण	पटक	लक्ष्य	४	
			प्रगति	४	
			प्रतिशत	१००	
६	बीउ भण्डारण निरिक्षण	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	१	
			प्रतिशत	१००	
७	बजारवाट बीउ नमूना संकलन खरिद परिक्षण र प्रतिवेदन तयार	पटक	लक्ष्य	४	
			प्रगति	२	
			प्रतिशत	५०	
८	विभिन्न प्रयोगशालावाट बीउ नमूना संकलन तथा सो नमूनाको क्रस चेक परिक्षण (गुणस्तर परिक्षण)	पटक	लक्ष्य	४	
			प्रगति	३	
			प्रतिशत	७५	
९	प्रयोगशालाको वरिपरि बाँचाको निर्माण तथा व्यवस्थापन	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	०	
			प्रतिशत	०	
१०	वेबसाईट निर्माण तथा अध्यावधिक	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	१	
			प्रतिशत	१००	
११	बीउ विजन तथ्याङ्क अध्यावधिक ताथ बीउ प्रोफाइल प्रकाशन	संख्या	लक्ष्य	१	
			प्रगति	०	
			प्रतिशत	०	
१२	प्रयोगशालाका उपकरणहरुको क्यालिब्रेसन	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	१	
			प्रतिशत	१००	
३	कृषि विभाग (संघ शसर्त अनुदान)				
१	DESES कार्यान्वयनका लागि प्रादेशिक बीउ विजन प्रयोगशालालाई सहयोग(बीउ विजन प्रयोगशाला)	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	१	
			प्रतिशत	१००	
२	DESES कार्यान्वयन(उन्नत बीउको खेत निरीक्षण, बीउ विश्लेषण तथा लट प्रमाणीकरणका) लागि बीउ विजन प्रयोगशालामा प्राविधिक(JT/JTA-२) करार सहयोग(बीउ विजन प्रयोगशाला)	पटक	लक्ष्य	१	
			प्रगति	१	
			प्रतिशत	१००	

दिनेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकृत (द्वेष्टी)

दिनेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास निर्देशक
कार्यालय प्रभुख

९.२ संचालित कार्यक्रमहरुको मुख्य मुख्य उपलब्धीहरु (कृषक-तालिम कार्यक्रम)

तालिमको नाम	तालिमको उद्देश्य	सहभागी संख्या	उपलब्धी
बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १ दिने स्थलगत पुनिति कृषक तालिम	बीउ उत्पादकहरूलाई बीउको गुणस्तर सुधारको लागी प्राविधिक तथा नितिगत सहजीकरण मार्फत क्षमता अभिवृद्धि गराउने	१९४	बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १९४ जना बीउ व्यावसायी/कृषकहरूलाई बीउ उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण सम्बन्धी जानकारीद्वारा कृषकहरूको क्षमता अभिवृद्धि भएको।
बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी ३ दिने तालिम	बीउ उत्पादक कृषकहरूलाई गुणस्तरिय बीउ उत्पादन प्रविधि तथा बीउ प्रमाणिकरण प्रक्रिया र बीउ विक्रि वितरण सम्बन्धी जानकारी गराई बीउ विक्रि वितरण ईजाजत पत्र प्रदान गर्न योग्य बनाउने	८०	८० जना बीउ व्यावसायीहरूलाई बीउ विक्रि वितरणको लागी ईजाजतपत्र प्राप्त गर्ने प्रयोजनको लागी योग्य भएको।

९.३ संचालित कार्यक्रमहरुको मुख्य मुख्य उपलब्धीहरु (भ्रमण कार्यक्रम)

भ्रमणको उद्देश्य	सहभागी संख्या	उपलब्धी
मूल तथा प्रमाणित बीउ उत्पादक कृषक तथा व्यावसायीलाई अन्तर जिल्ला भ्रमण ५ दिने	३०	बीउ व्यावसायीहरूलाई बीउ उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण सम्बन्धी जानकारी तथा प्रशोधन केन्द्रहरूको अवलोकनद्वारा कृषकहरूको क्षमता अभिवृद्धि भएको।
अन्तर जिल्ला कृषक भ्रमण	२२	मूल तथा उन्नत बीउ व्यावसायी संस्थाहरूलाई संस्थागत विकासका लागी सहजीकरण सहित संस्थागत सुधारकालागी आवश्यक सामाग्रीहरु वितरण गई संस्थागत सुधारमा टेवा पुगेको।

१०. सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुखको नाम र पद:

सूचना अधिकारी: बाली विकास अधिकृत (अधिकृतस्तर छैठौं) श्री दिनेश प्रसाद भट्टराई, सम्पर्क मोबाइल नं. ९८५८०४४२३४

कार्यालय प्रमुख: बाली विकास निर्देशक श्री दिपक सापकोटा, सम्पर्क मोबाइल नं. ९८५८०४०२३४

यस कार्यालयको सम्पर्क फोन नं. ०८१-५६०४५०, ईमेल: seedlabkhajura@gmail.com, वेबसाइट: seedlabkhajura.gov.np रहेको छ
साथै तालुक कार्यालय/ कृषि विकास निर्देशनालय, रुपन्देहीको सम्पर्क फोन नम्बर ..... रहेको छ।

दिनेश प्रसाद भट्टराई (बीउ)
बाली विकास अधिकृत

१५

दिपक सापकोटा
बाली विकास निर्देशक
कार्यालय प्रमुख

११. ऐन नियम विनियम वा निर्देशिकाको सुचि:

- राष्ट्रीय बीउ विजन नीति, २०५६
- बीउ विजनको दीर्घकालिन सोच (सन् २०१३-२०२५)
- बीउ विजन ऐन, २०४५
- बीउ विजन नियमावली, २०६९
- कृषि विकास रणनीति (ADS) (सन् २०१५-२०३५)
- तुम्बिनी प्रदेशको बीउ विजन ऐन, २०७५
- बाली निरीक्षक, बीउ विजन नमूना संकलन तथा बीउ विजन विश्लेषकको नियुक्ति, अनुमतिप्रद दिने व्यवस्था र अनुगमन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
- निजी क्षेत्रमा बीउ विजन उत्पादन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३
- जफत गरिएको बीउ विजन मूल्यांकन तथा नष्ट गर्ने निर्देशिका, २०७३
- बीउ विजनको प्रयोगबाट हुने हानि नोकसानीको क्षतिपूर्ति सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
- बीउ विजनको नमूना संकलन गर्ने कार्यविधि, २०७३
- बीउ विजन अनुमोदन, उनमोचन र दर्ता सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
- बीउ विजन व्यवसायी दर्ता एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७३
- शीघ्र प्रशारण तथा अनुशारणका लागि पूर्व उम्मोचित जातहरुको बीउ उत्पादन सम्बन्धी प्रस्तावना, २०७३
- बीउ विजन प्रमाणिकरण निर्देशिका, २०७४
- बीउ विजन परीक्षण प्रयोगशाला संचालन निर्देशिका, २०७४
- बीउ विजन परीक्षण निर्देशिका, २०७४
- बीउ विजन उत्पादनको प्रविधिक परीक्षण निर्देशिका, २०७५
- बीउ विजन उत्पादन, आपूर्ति तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७८

१२. आमदानी खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अध्यावधिक विवरण:

१२.१ राजस्व संकलन विवरण:

सि.नं.	विवरण	गैर कर राजस्व (रु. हजारमा)					एकूण
		प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	जम्मा	
१	बीउ बाली निरीक्षण/नमूना संकलन बीउ परीक्षण/प्रमाणीकरण	१९९.८४८	०.००	२८३.१५९	१७७.७१५	६६०.७२२	
जम्मा		१९९.८४८	०.००	२८३.१५९	१७७.७१५	६६०.७२२	

दिनेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकृत (छेटै)

१६

दिपक सापकोटा
बाली विकास निर्देशक
कार्यालय प्रमुख

१२.२ खर्च विवरण: बजेट (रु. हजारमा)

बजेट उप शिर्षक नं.	कार्यक्रम/आयोज नाको नाम	विनियोजित बजेट (रु. हजारमा)					कुल खर्च रकम (रु. हजारमा)				
		बार्षिक	प्र.त्रै.	दो.त्रै.	ते.त्रै.	चौ.त्रै.	प्र.त्रै.	दो.त्रै.	ते.त्रै.	चौ.त्रै.	हाल स.खर्च
३१२०००१८३	कृषि तथा पशुपन्थी श्रोत तथा प्रविधि सेवा टेवा विस्तार कार्यक्रम	३३८२	८८१	१२११	८५६	४३४	३१९	१२७८	३८६	४१४	२३९९
३१२०००१४३/ ४४	पुजिगत वालु कार्यक्रमहरु	१०४५७	३१८१	२४२६	२७८१	१५२८	१९७१	२४१६	४६४	२५०५	७७४४
जम्मा		१३८३९	४०६२	४१७८	३६३७	१९६२	२२९१	३६९५	१२३७	२९१९	१०१४३
३१२९११२४	कृषि विभाग संघ समर्त कार्यक्रम	६००	१८०	१८०	२४०	०	१३.१	३४.६	१००.२	१४०.१	२८८.१
जम्मा रु.		६००	१८०	१८०	२४०	०	१३.१	३४.६	१००.२	१४०.१	२८८.१

१३. अन्य विवरण:

१३.१ संस्थाको किसिम अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण

बालीको नाम	बीउको स्तर	निजी क्षेत्र	समुह	सहकारी	सरकारी फर्म	जम्मा	कैफियत
धान	मूल बीउ हे.	१३.८६	०	१३.९५	६	३३.८१०	
	प्रमाणित बीउ हे.	२०	०	१०४.५४	०	१२४.५३६	
	लेवल बीउ हे.	०	०	०	०	०	
	उन्नत बीउ हे.	३.६६	०.८२०	१६९.०७	३०	२०३.५५०	
	जम्मा हे.	३७.५२०	०.८२०	२८७.५५६	३६	३६१.८९६	
मके	मूल बीउ हे.	०	०	२८.८०	०.२७	२९.०६६	
	प्रमाणित बीउ हे.	०	०	२१.५६	०	२१.५६	
	लेवल बीउ हे.	०	०	०	०	०	
	उन्नत बीउ हे.	२	१३	२६.२७	०	४१.७००	
	जम्मा हे.	२	१३	७७.०६०	०.२६६	९२.३२६	
गहूँ	मूल बीउ हे.	५.४३५	०	५४२२	१०.७५०	२१.६०७	
	प्रमाणित बीउ हे.	३१.६३०	०	५०.८३०	१४.७००	९७.१६०	
	लेवल बीउ हे.	०	०	०	०	०	

१७

दीनेश प्रसाद मिश्र
बाली विकास अधिकृत (डेटो)

दीनेश प्रसाद मिश्र
बाली विकास निदेशक
कार्यालय प्रमुख

	उन्नत वीड हे.	४७.८८०	०	१९९३.१००	
	जम्मा हे.	८४.९४५	०	२५.४५०	३०९.८६७
तेलहन	मूल वीड हे.	०	०	०.५०	०.५०
	प्रमाणित वीड हे.	०	०	०	०
	लेवल वीड हे.	०	०	०	०
	उन्नत वीड हे.	०	०	७.७०	७.७००
	जम्मा हे.	०	०	७.७००	८.२००
दलहन	मूल वीड हे.	२.६०	०	३.३०	५.९००
	प्रमाणित वीड हे.	३	०	२.६०	५.८००
	लेवल वीड हे.	०	०	०	०
	उन्नत वीड हे.	०	२	१.३३	३.३००
	जम्मा हे.	५.६००	२	७.४३०	१५.०३०
कुल जम्मा	मूल वीड हे.	२१.८९५	०	५१.४७२	१७.७२
	प्रमाणित वीड हे.	५४.६३	०	१७९.७३	१४.७
	लेवल वीड हे.	०	०	०	०
	उन्नत वीड हे.	५३.५४	१५.८२	३४८.०२	३०
	जम्मा हे.	१३०.०६५	१५.८२	५७९.२२२	६२.४२

१३.२ बीउ नमना परीक्षणः

बालीको नाम	नमूना बीउ विप्लेशण							
	सम्पूर्ण	उमारशक्ति	शुद्धता	उमारशक्ति र शुद्धता	चिस्यान	उमारशक्ति र चिस्यान	चिस्यान रं शुद्धता	जम्मा संख्या
गहुँ	१७८	४८	०	०	०	०	०	२६६
धान	२१८	२०	१	५	१०	०	१	२५५
मकै	३९	५	५	०	०	०	०	४९
दलहन	२४	५	०	०	०	०	०	२९
तेलहन	२४	२	०	०	०	०	०	२६
तरकारी	३५	३	०	०	०	०	०	३८
घाँस	१७	८	०	४	०	०	०	२९
कपास	२	०	०	०	०	०	०	२
जम्मा	५३७	११	६	१	१०	०	१	६५४

 दिनेश प्रसाद भट्टराइ
बाली विकास अधिकृत (छेठौ)

۹۵

दिपक साप्कोटा
बाली विकास निदेशक
कार्यालय प्रमुख

 श्रीमद्भगवत्प्रदेश सरकार
 बोध विकास भूमि व्यवस्था मन्त्रालय
 बीड विज्ञन प्रयोगशाला
 विज्ञन प्रयोगशाला

१३.३ परीक्षण गरिएको बीउको किसिम अनुसार बीउ परीक्षण विवरण

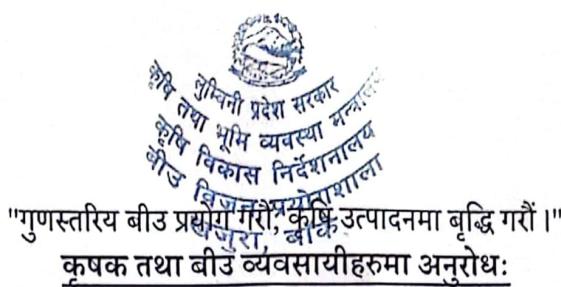
सेवा मुलक	बीउ भण्डार	ट्यागीड	बीउ वजार	क्रस चेक	रेफ्रि	जम्मा
६५४	४	१२	३६	३३	९	८२८

१३.४ बीउ प्रमाणीकरण:

बाली	स्तर	निजी क्षेत्र	समुह	संस्थान/सरकारी	सहकारी	जम्मा
गहुँ	मुल बीउ (मे.टन.)	१२.६०	०	२६.१२	१०.४४	४९.१६०
	प्रमाणित बीउ (मे.टन.)	२७.०४	०	०	१३.१२	४०.१६०
	जम्मा (मे.टन.)	३९.६४०	०	२६.१२०	२३.५६०	८९.३२०
धान	मुल बीउ (मे.टन.)	२८.०८०	०	४१.६००	११.५१५	८९.११५
	प्रमाणित बीउ (मे.टन.)	२४.९६५	०	०	६.३६०	३१.३२५
	जम्मा (मे.टन.)	५३.०४५	०	४२.६०	२५.८७५	१२०.५२०
मकै	मुल बीउ (मे.टन.)	०	०	०	४.३०२	४.३०२
	प्रमाणित बीउ (मे.टन.)	०	०	०	०	०
	जम्मा (मे.टन.)	०	०	०	४.३०२	४.३०२
दलहन	मुल बीउ (मे.टन.)	०	०	०	१.१२३	१.१२३
	प्रमाणित बीउ (मे.टन.)	०	०	०	०	०
	जम्मा (मे.टन.)	०	०	०	४.३०२	४.३०२
कुल जम्मा	मुल बीउ (मे.टन.)	४०.६८	०	६७.७२	३५.३८	१४३.७८
	प्रमाणित बीउ (मे.टन.)	५२.००५	०	०	१९.४८	७१.४८४
	जम्मा (मे.टन.)	९२.६८५	०	६७.७२	५४.८६०	२१५.२६५

 दिपक सप्कोटा
 बाली विकास निदेशक
 कार्यालय प्रमुख
 बाली विकास अधिकृत (२०२१)

 दिपक सप्कोटा
 बाली विकास निदेशक
 कार्यालय प्रमुख

१. नेपाल/प्रदेश सरकारबाट सिफारिस तथा सूचित बाली र जातका बीउ बिजनहरूको मात्र उत्पादन तथा प्रयोग गरौं।
२. बाली, जात, उत्पादन वर्ष, लट नं., उमारशक्ति आदि उल्लेखित बीउ उत्पादन संस्थाको लोगो समेत समावेश गरिएको बोरा, डिब्बा वा प्याकेटमा राम्रोसंग शीलबन्दी भएको बीउ मात्र प्रयोग गरौं।
३. बीउ प्रमाणीकरण निकाय तथा सम्बन्धित बीउ उत्पादक संस्थाबाट लेबल गरिएका ट्र्याग तथा यथार्थ संकेतपत्र प्रयोग गरिएका बीउ बिजनहरूको मात्र प्रयोग गर्ने गरौं।
४. नेपाल/प्रदेश सरकारबाट अनुमतिपत्र प्राप्त बीउ बिजन व्यवसायी तथा भरपर्दो श्रोतबाट बीउ खरिद गरी प्रयोग गरौं।
५. श्रोत बीउ (मूल र प्रमाणित सरह)को सही सदुपयोग गरी यसलाई बीउ उत्पादनका लागि मात्र प्रयोग गरौं। खाद्यान्न उत्पादनका लागि उन्नत स्तरको बीउ प्रयोग गरौं।
६. बीउ विक्रेताले बीउ बिजन ऐन, २०४५ (दोस्रो संशोधन, २०७९), बीउबिजन नियमावली, २०६९ र प्रदेश बीउ बिजन ऐन तथा नियमावली अनुसार तोकिएका सूचित र गुणस्तरयुक्त बीउ मात्र बिक्री वितरण गरौं।
७. बीउ प्रमाणीकरण गर्ने चाहने व्यक्ति, संस्था वा निकायले बीउ बाली खेत निरीक्षण सम्बन्धि पूर्व जानकारी फाराम बीउ छोको/रोपेको एक महिना भित्र बीउबिजन प्रयोगशालामा पठाउन।
८. बीउलाई लामो समयसम्म जोगाईराख्न बीउको उपयुक्त चिस्यान तथा उचित भण्डारणमा विशेष ध्यान दिने गरौं।
९. बीउको गुणस्तर कायम राख्न बीउ बालीनिरीक्षण, आफ्नो बीउको गुणस्तर थाहा पाउन परीक्षण गर्ने गरौं र ट्र्याग (लेबल) लगाई बीउ विक्री वितरण गरौं।
१०. बीउ व्यवसायी तथा उत्पादकहरूले प्रतयेक वर्षको श्रावण महिनाको ७ गते भित्र बार्षिक प्रगति विवरण र माघ ७ गते भित्र अर्धवार्षिक प्रगति विवरण सहित अन्य तोकिएका कागजातहरु अनिवार्य रूपमा पेश गरौं।
११. कृषक पहिचान पुस्तिका/दर्ता पुस्तिका, बीउ लट दर्ता र चलानी रजिष्टर, लटको विवरण लगायतका अन्य सम्पुर्ण विवरण अध्यावधिक गरौं।
१२. माथि उल्लेखित प्रक्रिया पुरा नभएका गुणस्तरहीन बीउको प्रयोगमा सम्बन्धित कृषक तथा प्रयोगकर्ता जिम्मेवार हुनेछन् भने खरिद तथा बिक्रीमा संलग्न बीउ बिजन व्यवसायीलाई बीउ बिजन ऐन, २०४५ (दोस्रो संशोधन, २०७९) तथा बीउ बिजन नियमावली, २०६९ अनुसार कारबाही हुने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ।
१३. विस्तृत जानकारीका लागि सम्बन्धित जिल्लाको कृषि ज्ञान केन्द्र वा जिल्ला स्थित कृषि हेर्ने कार्यालय वा स्थानिय तहको कृषि शाखा वा यस प्रयोगशालाको वेव साईट/फेसबुक पेज/बीउ बिजन सफ्टवेयर वा प्रयोगशालामा सम्पर्क गर्नु हुन अनुरोध छ।

बीउ बिजन प्रयोगशाला

खजुरा, बाँके

फोन नं. ०८१-५६०४५०

Email: seedlabkhajura@gmail.com

Wabesite: seedlabkhajura.gov.np

Seed System Software: seed.lumbini.gov.np

Facebook page: बीउ बिजन प्रयोगशाला खजुरा बाँके

दिलेश प्रसाद भट्टराई
बाली विकास अधिकारी

दिपक सापकोटा
बाली विकास निदेशक
कार्यालय प्रमुख